

KÁOSZ FRANCIAORSZÁGBAN LÁTLELET EGY POLITIKAI RENDSZER ÖSSZEOMLÁSÁRÓL

Hat hónappal az elnökválasztás előtt Franciaország az elmúlt évek legsúlyosabb zavargásait élte át. Az iskolai körülmények és megélhetési költségek elleni, több mint félmillió tüntetэшullámot fosztogatás, gyújtogatás és utcai harcok kísérték, a politikai elit pedig egymást vádolja. A tehetetlen hatalom és a szélsőségek szorításában a rend pártjaként fellépő Nemzeti Tömörülés kerülhet a legkedvezőbb helyzetbe.

Az események kiindulópontja

A tiltakozás szeptember 17-én indult a Párizs melletti Créteil egyik gimnáziumából. Az ottani diákok tanáraikhoz csatlakozva több forrást és több pedagógust követeltek. Sérelmeik, a túlszűfolt osztálytermek, a tanárihiány és az elavult épületek mögött évek óta tartó alulfinanszírozás áll: a szakszervezetek szerint a tanév kezdetén mintegy 4000 oktatási állás szűnt meg, a költségvetést pedig a Lecornu-kormány parlamenti szavazás nélkül fogadtatta el.

Forrás: Politis/Pierre Jequier-Zalc.

A közösségi médiában terjedő videók nyomán a mozgalom napok alatt országossá vált. Az iskolai blokádok mellett egyre hevesebbé váltak az összecsapások is. Rövid idő alatt több mint hatezer embert vettek őrizetbe, túlnyomórészt kiskorúakat. A kormány ötponos cselekvési terve és a 2027-re tervezett

oktatási költségvetés-emelés nem törte meg a lendületet: az október 6-i „harmadik felvonáson” a belügyminisztérium szerint 256 000-en, a szervezők szerint 450 000-en vonultak utcára.

Az oktatási tiltakozás így szélesebb társadalmi elégedetlenségbe torkollott. Az október 17-ére, az őszi szünet első napjára meghirdetett, a megélhetési költségek elleni országos mozgósításhoz a diákok mellett szakszervezetek, gazdák és sárgamellényesek is csatlakoztak. Ebből lett az elmúlt évek legsúlyosabb francia zavargása. ([Alapjogokért Központ](#))

Eszkaláció a hétvégén

Október 17-én a belügyminisztérium szerint 110 felvonuláson mintegy 550 000-en vonultak utcára, közülük 110 000-en Párizsban. A szervezők 800 000 résztvevőről beszéltek, ami a sárgamellényes mozgalom csúcán mért létszámot is felülmúlja. A felvonulások között voltak békés demonstrációk is. A menetek szélén, valamint az éjszaka folyamán azonban fekete ruhás, maszkos csoportok középületeket támadtak meg, autókat gyújtottak fel és boltokat fosztottak ki. ([Connexion](#))

Forrás: AFP

A legsúlyosabb pusztítás Limoges-ban történt: felgyújtották a 19. századi városházát, amelynek teteje és harangtornya is beomlott. Marseille-ben a városházába törtek be, Lyonban a Bellecour téri turisztikai iroda égett le. Bordeaux-ban a prefektus rezidenciáját támadták meg, és kifosztották a Rue Sainte-Catherine üzleteit. Párizsban a République tér és a Boulevard Magenta környékén bankfiókokat rongáltak meg, kifosztottak egy Lacoste-boltot és egy mobilszolgáltatói üzletet, a Galeries Lafayette áruházba pedig megpróbálták betörni. A Carrefour-lánc csak a saját hálózatában 50 megrongált (ebből 19 teljesen kifosztott) üzletről számolt be. Összecsapásokat és rongálást jelentett Lille, Rennes, Nantes, Toulouse, Nizza és Strasbourg is. ([Reuters](#))

A vasárnapi összesítés szerint 2397 embert vettek őrizetbe, ebből Párizsban rekordszámú, 855 főt. Csaknem ezer rendőr és csendőr sérült meg. Saint-Étienne-ben egy 17 éves fiú elvesztette a jobb kezét egy tömegoszlató gránát miatt. ([CNews](#))

Forrás: X

Százezrek vonultak utcára a megélhetési költségek ellen, a demonstrációkat kísérő összecsapások azonban messze túlmutatnak egy szokásos tüntetési napon. A hatóságok szerint az erőszakot szervezett ultrabaloldali csoportok indították el, és hozzájuk fosztogatásra érkező fiatalok csatlakoztak. A párizsi rendőrség szerint a vasárnapi újabb fosztogatások során őrizetbe vettek többsége a külvárosokból érkező fiatal volt. A rendőrökkel vívott utcai harcokban gyakran feltűntek palesztin és algériai zászlók is. Ez azt jelzi, hogy a zavargásokban a rosszul integrált, bevándorló háttérű külvárosi fiatalság is jelentős szerepet játszott. Ez a dimenzió a francia közbeszédben is egyre hangsúlyosabb.

Politikai harc a romok felett

A hétfvégét a politikai elit részéről kölcsönös vádaskodás jellemezte. Jean-Luc Mélenchon, a szélsőbaloldali Engedetlen Franciaország (LFI) elnökjelöltje a kormány neoliberális gazdaságpolitikáját is okolta. Sébastien Lecornu miniszterelnökkel az X-en kirobbant szóváltása a hétfvége egyik legélesebb politikai csörtéje lett. Lecornu „veszélyes és cinikus felelősségáthárításnak” nevezte, hogy Mélenchon a rendőri vezetőket hibáztatja az erőszakért. Szerinte aki a zavargások megfékezését sürgeti, nem mentegetheti az elkövetőket. Mélenchon azzal vágott vissza, hogy a kormányfő a helyzet elmérgesedésére játszott, nem államférfi, csak „egy hivatalnok”, aki rendszerválságot idéz elő. Szerinte Lecornu szándékosan készítette elő a káoszt, hogy egy „rendpárt” megteremtésével feledtesse a közpénzügyekben elszenvedett kudarcát. A rendfenntartás stratégiáját a szocialista Olivier Faure és a zöldpárti Marine Tondelier is bírálta. ([X](#) / [BFM](#))

Macron vasárnap este rendkívüli beszédben fordult a nemzethez. Kijelentette, hogy „*semmi sem igazolja*” az erőszakot, és élesen elválasztotta a jogos követeléseket megfogalmazó tüntetőket a rombolóktól és fosztogatóktól. A felelősséget ultrabaloldali csoportokra és a hozzájuk csatlakozó bűnözőkre hárította, a prefektusokat pedig felhatalmazta egyes gyűlések betiltására. Rendkívüli állapotot vagy kijárási tilalmat ugyanakkor nem hirdetett, pedig ezt a Republikánusok (LR) elnökjelöltje, Bruno Retailleau is követelte. ([France24](#))

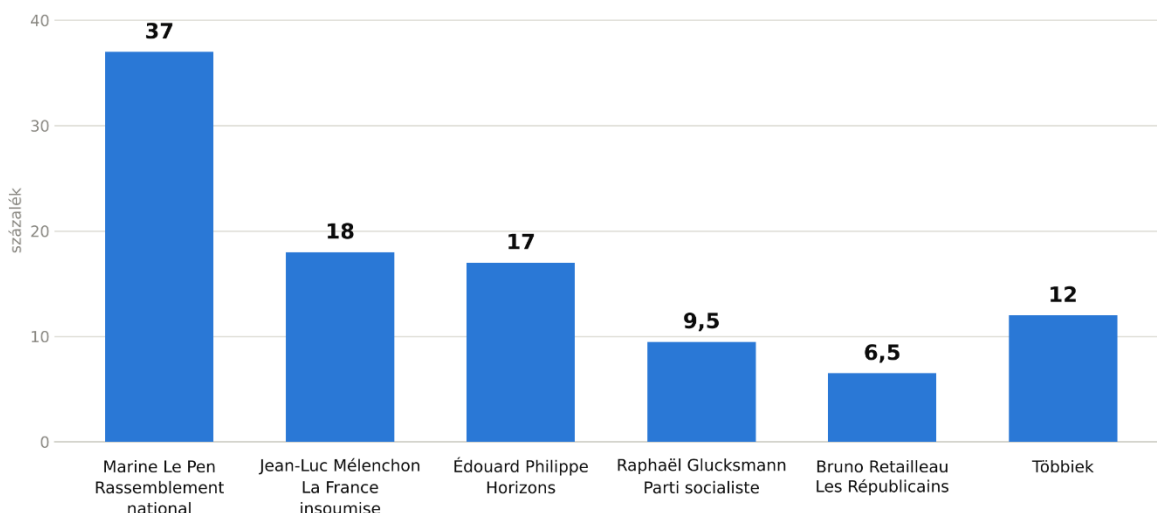
A Nemzeti Tömörülés (RN) egyszerre támadta a kormányt és a radikális baloldalt. Marine Le Pen szerint a szélsőbaloldal ismét túsul ejtette „a jogos szociális követeléseket”. Mélenchon retorikáját is bírálta, amely a rendet elnyomásnak, a rendetlenséget pedig jognak tekinti. (X) Úgy fogalmazott, hogy a franciák a hatalom megszorításai és adóterhei, illetve a felkelő aktivisták közé szorultak. Vasárnapi videóüzenetében hozzátette: az ország „satuba szorult, sőt túsul ejtették az erőszak és a tehetetlenség között”. Jordan Bardella egy párizsi rendőrőrsön tett látogatása után évtizedes engedékenységről és a belső biztonsági erők „lefegyverzéséről” beszélt. Arra szólította fel a „becsületes polgárokat”, hogy a választáson hozzanak helyes döntést, mert a párt „kész helyreállítani a rendet”. Az RN elnöke az LFI-t tette erkölcsileg felelőssé: szerinte a párt felkelésre uszít, Mélenchon felelőssége „igen súlyos”, a vandálok pedig „az LFI fegyveres szárnya”. (X) Macron beszédét „siralmasnak” nevezte, a hatalmat pedig „gyávának és irányt vesztettnek”, amelynek már nincs mit mondania a franciáknak, és arra sincs ereje, hogy megvédje őket. (X)

Választások küszöbén

A zavargások hat hónappal az elnökválasztás előtt rázták meg az országot. Az első fordulót 2027. április 18-án, a másodikat május 2-án tartják. Az Odoxa szeptember 24. és október 7. között, 12 ezer fő megkérdezésével végzett felmérése szerint Marine Le Pen támogatottsága 37 százalék, nagyjából kétszer akkora, mint legközelebbi riválisai. A második helyért Jean-Luc Mélenchon (18 százalék) és a centrum jelöltje, Édouard Philippe (17 százalék) küzd, a többi jelölt messze lemaradt. A második fordulóban Le Pen 68–32 arányban győzné le Mélenchont, és Philippe ellen is nyerne, 53–47 arányban. A felmérés a választói tér erőteljes jobbra tolódását is mutatja: a szavazók fele jobboldali jelöltre voksolna, egyharmaduk baloldalra, a macroni centrumra pedig mindössze 17 százalék. A törésvonal területi és társadalmi is. Le Pen a kisvárosokban, vidéken és a munkások körében tarol (utóbbiaknál 58 százalék), Mélenchon a nagyvárosokban és a fiatalok között erős. (Odoxa)

Elnökválasztás 2027, első forduló - szavazási szándék

Odoxa-Backbone, 2026. szeptember 24. – október 7., n = 12 005

Forrás: Odoxa, Synthèse IV, 2026. október 14. A Philippe-forgatókönyv eredményei; a „Többiek” az öt fő jelöltön kívüli összesített arány.

Következtetés

A hétvége eseményei mélyülő kormányzási válságot tettek láthatóvá. A végrehajtó hatalom nem tudta megelőzni a zavargásokat, és utólag sem tudott érdemi választ adni rájuk. Macron beszéde sem rendkívüli intézkedést, sem tartalmi engedményt nem hozott. A belügyminiszter elismerte, hogy a rendőrség elvesztette az irányítást, azonban az elnök nem fogadta el a lemondását. Ebben a helyzetben a Nemzeti Tömörülés a legnagyobb nyertes. A rend és a közbiztonság pártjaként lép fel, és egyszerre támadja az erőtlén kormányt és az erőszakot legitimáló radikális baloldalt. Macron mozgástere közben egyre szűkül. Jobbról a gyengeségét, balról a rendfenntartás keménységét és a gazdaságpolitikáját támadják, kisebbségi kormánya pedig a költségvetési vitában is kiszolgáltatott. ([Le Monde](#))

A válság hatása azonban túlmutat a francia belpolitikán. Franciaország az EU második legnagyobb gazdasága, egyetlen atomhatalma és az európai védelmi ipar egyik motorja. A tartós belpolitikai instabilitás és a feszített államháztartás együtt korlátozza Párizs képességét a védelmi kiadások növelésére és az európai iparpolitikai kezdeményezések vezetésére. Eközben a francia állam hitelfelvételi költségei két évtizedes csúcson vannak. Egy 2027-es RN-győzelem az uniós politika irányát is átrajzolhatja, a közös hitelfelvételtől a védelmi együttműködésen át, Ukrajna ügyén keresztül az iparvédelemig. Franciaország hosszú távú kihívással néz szembe, amelynek következményeit egész Európa is viselni fogja.